

Datum	Van	Referentie
19 mei 2020	De heer J.H. Koops directiesecretariaat@abu.nl 020 - 655 82 09	2020/05/3501

Betreft: inbreng voor de notaoverleg van 25 mei a.s. over arbeidsmigratie

Geachte heer, mevrouw,

Uitzendondernemingen die arbeidsmigranten bemiddelen stonden de afgelopen weken voor grote uitdagingen om hun werknemers veilig te laten reizen, wonen en werken. Arbeidsmigranten die hun werk zagen wegvallen in de sierteelt, techniek, metaal en productie zijn massaal herplaatst naar de sectoren food en logistiek. Ruim 80 procent van de arbeidsmigranten is werkzaam in de vitale sectoren. Zij aan zij met Nederlandse werknemers dragen zij bij aan het vullen van de schappen van supermarkten en de distributie van de online bestellingen. Arbeidsmigranten verdienen dan ook veel respect voor hun bijdrage aan onze samenleving en economie.

De ABU heeft al vroeg in de crisis de veiligheid van arbeidsmigranten als prioriteit nummer 1 verklaard. Wij zijn ons namelijk volledig bewust van het feit dat arbeidsmigranten een reëel risico lopen op corona omdat ze vaak dicht op elkaar werken, een woning delen, in groepsverband worden vervoerd en onze taal niet machtig zijn. Om hen te beschermen is in de Stichting van de Arbeid constructief samengewerkt om te komen tot het *Corona-veiligheidsprotocol arbeidsmigranten*. Ook heeft de ABU samengewerkt met de Inspectie SZW, vakbonden, Stichting FairWork en diverse ambassades om klachten van arbeidsmigranten over onze leden op te lossen. Wij nemen die klachten buitengewoon serieus. Sinds het begin van de crisis staat de teller op 14 klachten.

Onze leden hebben hun uiterste best gedaan om juist tijdens de crisis als goede werkgever te handelen. Het beperkt aantal klachten van arbeidsmigranten toont dit ook aan. Wanneer arbeidsmigranten in deze onzekere tijden de keuze maakten om bij hun familie te zijn, hebben onze leden gezorgd voor veilig vervoer naar het thuisland. De arbeidsmigranten die hun werk wilden voortzetten zijn waar nodig herplaatst en zo snel mogelijk veilig vervoerd en gehuisvest. Om dit te realiseren hebben onze leden hoge kosten gemaakt. Kosten die zij niet willen verhalen op arbeidsmigranten, niet in rekening kunnen brengen bij opdrachtgevers en niet gedekt krijgen uit de NOW of andere regelingen. Hoe langer de crisis aanhoudt, hoe hoger de (financiële) druk op uitzendondernemingen en hoe groter het risico dat arbeidsmigranten in de knel komen. Wij vragen dringend uw aandacht hiervoor.

Huisvestingstekort voor arbeidsmigranten

De ABU vindt het belangrijk om een actieve bijdrage te leveren aan oplossingen van vraagstukken rondom arbeidsmigranten. Tijdens de crisis hebben wij dit onder andere gedaan door in samenwerking met de branchevereniging HISWA-RECRON extra huisvesting voor arbeidsmigranten te organiseren. Op deze wijze konden arbeidsmigranten worden geholpen aan een woonomgeving dat voldoet aan de richtlijnen van het RIVM.

Het huisvestingstekort voor arbeidsmigranten is een urgent probleem dat wij meermaals bij u onder de aandacht hebben gebracht. De Stichting Normering Flexwonen (SNF) en het Expertisecentrum Flexwonen becijferden dit tekort vorig jaar op ruim 120.000 gecertificeerde bedden. De kwantiteit, kwaliteit en betaalbaarheid van huisvesting kan alleen wordt geborgd als het tekort wordt teruggedrongen. Daarom heeft de Stichting van de Arbeid het kabinet in december 2019 opgeroepen om hernieuwde samenwerking tot stand te brengen tussen overheden, werkgevers, huisvesters en vakbonden. Wij zijn van mening dat het *Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten* hier een belangrijke rol in kan en moet spelen. Daarom willen wij u met klem vragen om voor te stellen dat de aanpak van het huisvestingstekort de prioriteit krijgt van het aanjaagteam.

Daarnaast willen wij uw aandacht vragen voor de rol van gemeenten. Arbeidsmigranten wonen nu vaak op plaatsen waar alle betrokkenen niet tevreden over zijn. Er zijn tal van marktinitiatieven om nieuwe en betere huisvesting te realiseren, maar deze initiatieven stranden veelal bij de gemeenten. Hier moet verandering in komen. Het mag niet zo zijn dat gemeenten wel strijden om het binnenhalen van grote (logistieke) bedrijven, maar niet of te weinig nadenken over wie daar komen te werken en waar arbeidsmigranten gaan wonen. De ABU vindt het belangrijk dat een adequate huisvesting van arbeidsmigranten lokaal net zo belangrijk wordt geacht als de economische belangen van werkgelegenheid. Meer regie vanuit het Rijk en provincies kan hieraan bijdragen.

Afhankelijkheidsrelatie

De ABU begrijpt dat de situatie waarin een uitzender naast het werkgeverschap ook de huisvesting van een arbeidsmigrant verzorgt niet altijd wenselijk is. Van alle arbeidsmigranten die worden bemiddeld door onze leden verzoekt twee derde de werkgever om huisvesting te faciliteren. Een derde van de arbeidsmigranten organiseert inmiddels zelf de huisvesting en dat is een goede zaak.

Graag onderstrepen wij: de huisvesting van arbeidsmigranten is voor ABU-leden geen verdienmodel. De wet schrijft voor dat maximaal 25 procent van het wettelijk minimumloon mag worden ingehouden en in de CAO voor Uitzendkrachten is geregeld dat enkel de werkelijke kosten in rekening mogen worden gebracht bij arbeidsmigranten.

Om de huisvesting van arbeidsmigranten te ontkoppelen van het werkgeverschap, is het noodzakelijk dat er meer huisvesting komt voor deze groep en dat er een professionele markt met voldoende aanbod van huisvesters ontstaat. Een overhaaste ontkoppeling zal arbeidsmigranten overleveren aan de grillen van onze woningmarkt. Dit is maatschappelijk onwenselijk. Het onafhankelijke Expertisecentrum Flexwonen schrijft hierover: *“Werkgevers hebben en voelen ook een verantwoordelijkheid om voor goede huisvesting te zorgen en dat is gegroeid nu de huisvesting als essentieel element wordt gezien om mensen te interesseren om hier te komen werken. Het is bovendien zeer de vraag of werknemers bij de huidige schaarste altijd het best af zijn bij een onafhankelijke huisvester. Die zal immers de hoge prijzen op de schaarse markt onverkort doorrekenen, terwijl veel werkgevers er voor kiezen om iets toe te leggen op de huisvesting, om voldoende mensen te kunnen aantrekken. Hier lijkt nog steeds een spanning aanwezig tussen een in principe gewenste situatie en de harde realiteit van de markt. Ook hier is voldoende productie van kwalitatief goede huisvesting de sleutel voor de oplossing.”*

Wij willen u daarom verzoeken om te waken voor een overhaaste beëindiging van de zogenoemde afhankelijkheidsrelatie.

Reactie op de initiatiefnota

De ABU onderschrijft in grote lijnen de kabinetsreactie op de initiatiefnota. Wij vinden het onverstandig om over te gaan tot herinvoering van de tewerkstellingsvergunning voor Europese medeburgers. Arbeidsmigranten leveren een belangrijke bijdrage aan onze economie en samenleving. De behoefte aan arbeidsmigranten zal vanwege een toenemende arbeidsmarktkrapte in de toekomst verder toenemen. Wij moeten daarom juist een voorbeeld nemen aan andere Europese landen zoals Duitsland en arbeidsmigranten voor ons proberen te winnen.

Wij zijn net als de indieners van de initiatiefnota van mening dat de woonlocaties van arbeidsmigranten niet enkel steekproefsgewijs gecontroleerd moeten worden. Mede als gevolg van de inspanningen van de ABU heeft de SNF dan ook besloten om in 2021 over te gaan tot een 100%-controle van huisvestingslocaties

De ABU deelt het streven naar een harde aanpak van malafiditeit. Wij hebben recent ons *Actieplan kwaliteitsimpuls uitzendbranche* bij u onder de aandacht gebracht. Hierin doen wij 10 voorstellen om de branche op te schonen. Wij zijn geen voorstander van een vergunningsplicht omdat het geen effectieve oplossing is. Het zou beter zijn om vluchtig (malafide) ondernemerschap te beperken door de toegangsdrempel tot de uitzendbranche te verhogen. Hiervoor kan de Kamer van Koophandel de mogelijkheid worden geboden om een inschrijving te weigeren en moeten alle uitzenders worden verplicht om een waarborgsom van 100.000 euro te storten. Cruciaal voor het oplossen van problemen rondom de tewerkstelling van arbeidsmigranten is de uitbreiding van controles en handhaving bij niet-gecertificeerde uitzendbureaus door de Inspectie SZW. De forse groep van niet-gecertificeerde uitzenders wordt nu niet of nauwelijks gecontroleerd en heeft vrij spel. Dat is maatschappelijk zeer onwenselijk. Wij willen u daarom verzoeken om de minister te vragen om het aantal inspecteurs dat zich richt op de uitzendbranche fors te vergroten en niet-gecertificeerde uitzenders periodiek – minimaal 1 keer per jaar 3 jaar – te controleren op arbeidswetgeving.

Met vriendelijke groet,

Jurriën Koops
Directeur